

EINDVERSLAG van de commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot wijziging van het „Tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken”.

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

Algemeen

De ondergetekende heeft er gaarne kennis van genomen, dat vele leden verklaarden de vereenvoudigingen, welke het onderhavige wetsontwerp met betrekking tot de te heffen rechten bedoelt aan te brengen, als zeer gewenst te beschouwen.

Bij de beantwoording van de opmerkingen van deze leden over de strekking van het systeem van remuneratie moge worden vooropgesteld, dat het ontwerp zelf het doel van de te heffen rechten buiten beschouwing laat. In de motivering van het voorstel is er vooral op gewezen, dat het stelsel van de heffing van rechten los gezien moet worden van zijn oorsprong. Tot 1910 dienden de rechten tot dekking van de onkosten der griffiers. De rechterlijke administratie was, als het ware, uitbesteed aan de griffiers. Sinds het moment, waarop de Staat de griffierswerkzaamheden niet meer overliet aan voor eigen rekening werkende griffiers, zijn hun diensten een integrerend onderdeel geworden van het geheel van diensten, dat de Staat verricht ten behoeve van een goede rechtsbedeling. Als niet, zoals tot nu toe, betaling wordt gevraagd voor bepaalde met name genoemde verrichtingen, maar de heffing bij wijze van een vast bedrag als retributie geschiedt, zoals in het voorgestelde systeem, dan is dit een bijdrage in de kosten van dit geheel van diensten. De ondergetekende meent, dat het niet juist zou zijn binnen dit geheel de diensten van de griffie als zodanig af te splitsen. Overigens onderschrijft hij de mening van de aan het woord zijnde leden, dat het bij dit alles om een meer theoretisch dan praktisch probleem gaat. In de eerste plaats maakt het voor de rechtzoekende, die een retributie moet betalen voor de overheidsdiensten, waarvan hij gebruik wenst te maken, praktisch niet uit voor welk deel van die diensten het te betalen recht bestemd is. Maar ook overigens heeft de kwestie geen praktisch belang. Eerst indien verband werd gelegd tussen de opbrengst van de geheven rechten en de kosten van de griffie, zou een praktische benadering noodzakelijk zijn. Een speciale toerekening aan de griffiekosten zou de noodzaak medebrengen, na te gaan of de opbrengst van de rechten die kosten niet te boven zou gaan. Een zodanig verband tussen inkomsten en uitgaven werd — terecht — ook door de aan het woord zijnde leden niet gelegd. De opbrengst van de rechten immers benadert bij lange na niet het totaal der kosten van de griffies. In verband met een en ander meent de ondergetekende, dat aan de toerekening van de opbrengst geen invloed valt toe te kennen bij de vraag of het wenselijk is retributies te heffen voor de diensten, welke de rechterlijke macht aan de burger verleent. Het gaat niet om de diensten van de rechter, maar om middelen tot (gedeeltelijke) dekking

van het totaal der kosten van de rechterlijke organisatie. Het aanzien van de leden van de rechterlijke macht, dat er in het voorlopig verslag bij betrokken werd, is, naar het oordeel van de ondergetekende, niet in het geding. Hij deelt overigens de overtuiging van de aan het woord zijnde leden, dat tussen het betrekkelijk lage peil der rechten en de waardering voor de arbeid van de rechterlijke macht geen evenredigheid bestaat; dit geldt niet alleen de arbeid van de rechters, maar ook die van de griffiers en de ambtenaren ter griffie.

De waardering van de aan het woord zijnde vele leden voor de in het onderwerpelijke wetsontwerp voorgestelde differentiatie in de te betalen rechten stemt de ondergetekende tot voldoening.

In het voorlopig verslag werd voorts de vraag gesteld of de ondergetekende gevolg zal geven aan de na de behandeling van het voorliggende wetsontwerp door de Tweede Kamer aangenomen motie van de heer Oud e.s. In de motie wordt de heffing van rechten, als de onderhavige, als niet in overeenstemming aangemerkt met de eisen, die aan een goede rechtsbedeling behoren te worden gesteld, en wordt de ondergetekende uitgenodigd de bevordering van de algehele afschaffing van deze rechten in ernstige overweging te nemen.

Overweging van het in de motie vervatte voorstel en van de gronden, waarop dit rust, heeft tot de conclusie geleid, dat voorshands hieraan geen gevolg kan worden gegeven. Vooreerst kan niet worden voorbijgezien, dat bij een heffing van rechten, als hier bedoeld, eerst dan de eisen, die aan een goede rechtsbedeling behoren te worden gesteld, in het gedrang komen, wanneer die rechten dusdanig hoog zijn, dat zij kunnen worden beschouwd als een versperring van de weg naar de rechter. Het onderhavige tarief heeft een zodanige werking bepaaldelijk niet, te meer omdat een voorziening is getroffen, welke de mogelijkheid opent, gehele of gedeeltelijke vrijstelling van betaling te geven in die gevallen, waarin het lage recht nog een te zware belasting blijkt te zijn. Bovendien is in het ontwerp vastgelegd, dat de bedragen, zonder medewerking van de Staten-Generaal, slechts binnen betrekkelijk enge grenzen kunnen worden verhoogd.

De gronden, waarop het in de motie vervatte voorstel is gebaseerd, worden van regeringswege dus niet gedeeld. Daarnaast wordt nog op het volgende gewezen. Terecht werd in het voorlopig verslag de aandacht gevestigd op de nuttige functie van de heffing van rechten, hierin bestaande, dat daardoor het roekeloos en overdreven snel procederen, „omdat het toch niets kost“ in zaken, waarin de bijstand van een procureur niet vereist is, wordt tegengegaan. De aan het woord zijnde leden legden voorts terecht enig verband met een verbetering van de regeling over kosteloze rechtsbijstand. Bij het overwegen van verlaging van de middelen van het Rijk dient immers steeds rekening te worden gehouden met de mogelijkheid, dat daardoor het treffen van — gewent geachte — maatregelen, die hogere uitgaven zullen vragen, in het gedrang komt. Een verbetering van de regeling inzake de kosteloze rechtsbijstand is in een vergevorderd stadium van voorbereiding, maar er blijven nog desiderata over. Verder mag niet worden voorbijgezien, dat er ook op ander justitieel terrein verlangens bestaan, welke door gebrek aan middelen niet afdoende vervuld kunnen worden. Men denke o.a. aan de kindbescherming. In dit licht bezien is het prijs geven van de opbrengst van de onderhavige rechten — die, als gezegd, op zich zelf ook een nuttige functie voor de rechtsbedeling vervullen — niet aan te bevelen.

Dat ook sommige leden zich aansloten bij de opmerking over de boven gereleveerde nuttige functie van deze rechten en dat ook zij van oordeel zijn, dat afschaffing van deze rechten niet moet plaatshebben zolang dringende verbeteringen elders niet kunnen worden aangebracht, omdat zij uitgaven medebrengen, stemt de ondergetekende tot voldoening. De opmerkingen van deze leden betreffende de kosteloze rechtsbijstand werden in het vorenstaande reeds beantwoord.

Over de suggesties, door de heer Verhagen gedaan in een artikel, verschenen in de editie juli/augustus van dit jaar van het tijdschrift „De Gerechtsdeurwaarder“, moge de onder-

getekende het volgende opmerken. In dit artikel komt de schrijver tot de conclusie, dat het griffierecht als zodanig niet moet worden afgeschaft. Deze kwestie kwam hierboven ter sprake. Met de voorts voorgestelde methode van inning — invoering van een justitiezegel — kan de ondergetekende zonder meer niet instemmen. Bij verkoop van dergelijke zegels op zegel- en postkantoren zouden, volgens de auteur, een kostbare boekhouding en een duur controleapparaat kunnen vervallen. Hierbij schijnt hij echter over het hoofd te hebben gezien, dat op de zegel- en postkantoren ook controle op de verkoop van deze justitiezegels zou moeten worden uitgeoefend. Daarbij zou men er ook rekening mee moeten houden, dat ongebruikte zegels worden teruggegeven ter inwisseling tegen geld. Ook in het voorgestelde systeem zouden vrij hoge eisen aan de controle moeten worden gesteld. Het voorstel gaat uit van een zeer eenvoudig tarief, nl. voor zaken, die voor het kantongerecht moeten dienen, f 5 en voor alle andere zaken f 15. Noch met vrijdom voor bepaalde zaken, noch met de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke vrijstelling werd gerekend. De eenvoud zou hiermee worden gediend, doch daaraan zouden enige essentiële onderdelen van het onderhavige voorstel moeten worden opgeofferd. De ondergetekende zou dit geen wijs besluit achten.

In het bedoelde artikel wordt voorts aangedrongen op het afschaffen van zegel- en registratierechten. De onderwerpelijke materie ressorteert in eerste instantie onder de verantwoordelijkheid van ondergetekendes ambtgenoot van Financiën. Aangezien deze rechten ook liggen buiten de werkingssfeer van het voorliggende wetsontwerp, veroorlooft de ondergetekende zich hierop niet nader in te gaan. Of het redelijk en mogelijk is tot afschaffing of verlaging van zegel- en registratierechten over te gaan, zal in ander verband moeten worden overwogen.

Het verheugt de ondergetekende, dat vele leden met belangstelling hebben kennis genomen van de voorgestelde bepalingen met betrekking tot het deurwaarderstarief. Naar aanleiding van de opmerking in de memorie van toelichting tot het wetsontwerp: „Het moet voor de deurwaarder mogelijk zijn om uit de door hem verrichte ambtshandelingen in de bestaande standplaatsen een redelijk inkomen te trekken“, zouden deze leden gaarne nadere gegevens ontvangen ter beoordeling van de vraag of en in welke mate de tegenwoordige inkomens der deurwaarders onvoldoende zijn. De ondergetekende neemt aan, dat, al is dat niet met zoveel woorden gezegd, gedacht is aan de inkomens uit ambtshandelingen.

De geciteerde opmerking uit de memorie van toelichting beperkte zich ook tot het inkomen uit ambtshandelingen. Het inkomen, dat de deurwaarder trekt uit werkzaamheden, welke vallen buiten zijn ambtelijke praktijk, mag immers niet mede in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van het inkomen uit ambtshandelingen. De Overheid stelt de deurwaarder aan en verplicht hem tot het verrichten van bepaalde werkzaamheden. Zij moet uit dien hoofde zorg dragen, dat deze werkzaamheden redelijk worden gehonoreerd. De tarieven, welke thans voor deze ambtshandelingen gelden, zijn vastgesteld in 1922 en hebben daarna eenmaal, in 1948, een verhoging met 25 pct. ondergaan. Deze verhoging werd reeds toen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de lage kant geoordeeld, gezien de algemene stijging van het loon- en prijspeil. Sedertdien is dit loon- en prijspeil nog weer in aanzienlijke mate gestegen. De lonen van het personeel en de overige kosten van de deurwaarderskantoren hebben wel gedeeld in de algemene stijging van lonen en prijzen. Dit heeft tot gevolg, dat deze onkosten, voor zover zij ten laste komen van de ambtshandelingen, in veel gevallen zelfs niet meer door de inkomsten uit die handelingen worden gedekt. Ook al ontbreken concrete cijfers over de inkomens van de deurwaarders — om deze te verkrijgen, zou een tijdrovende enquête moeten worden ingesteld —, toch bieden de genoemde gegevens van algemene aard, naar het oordeel van de ondergetekende, voldoende aanknopingspunten voor de conclusie, dat de bestaande tarieven gewijzigd moeten worden.

Gaarne werd er nota van genomen, dat enige leden het voorstel, de vaststelling van de deurwaarderstarieven te dele-

geren aan de Kroon, met voldoening hebben begroet. Vaststelling van de tarieven bij algemene maatregel van bestuur brengt inderdaad het voordeel mee, dat daarbij beter aanpassing aan de reële waarde van het geld mogelijk is dan bij een wettelijke vaststelling van de bedragen.

De motie van de heer Oud c.s., waarmede een aantal der in het voorgaande aan het woord zijnde enige leden zich in hoofdzaak verenigde, kwam hiervóór reeds ter sprake. De ondergetekende moge dienaangaande verwijzen naar de hierboven ter zake gegeven uiteenzetting. De verder door deze leden geopperde suggestie om het griffierecht te vervangen door een voorafgaande storting van een matig bedrag bij de fiscus komt de ondergetekende niet aantrekkelijk voor. In grote trekken komt deze gedachte overeen met het door de heer Verhagen in zijn eerdergenoemde publikatie geopperde denkbeeld. De daartegen naar voren gebrachte bezwaren gelden ook voor de onderhavige suggestie. Een deel daarvan zou kunnen worden ondervangen door het te bepalen bedrag zeer laag te stellen. Zou dit b.v. f 2,50 bedragen, dan zou het mogelijk minder bezwaar ontmoeten, dat geen restitutie wordt gegeven, indien een zaak niet zou doorgaan; voorts zou de invoering van een griffierecht in kleine kantongerechtszaken bij een dergelijk bedrag wellicht aanvaard kunnen worden. Onder deze voorwaarden zou inderdaad met een eenvoudig controlesysteem kunnen worden volstaan. Bij een dergelijk laag bedrag zou echter de opbrengst te verwaarlozen zijn. Daarmee stuit men dan weer op de boven reeds genoemde bezwaren van budgettaire aard. Overigens moge ondergetekende er nog op wijzen, dat de perceptiekosten van het geldende systeem — en dit geldt nog meer voor het voorgestelde vereenvoudigde systeem van de heffing van de griffierechten — niet moeten worden overschat. Geraamd wordt, dat deze kosten onder het huidige systeem ongeveer 15 pct. van de opbrengst bedragen.

Van de instemming van verscheidene leden met de voorgestelde delegatie voor de vaststelling van de deurwaarderstarieven heeft de ondergetekende met voldoening kennis genomen. Wat het tijdsverloop betreft, moge hij erop wijzen, dat — na overleg met het bestuur van de Vereniging van Deurwaarders — de nodige voorbereidingen zijn getroffen om te verzekeren, dat de uitvoeringsmaatregelen gereed zijn terstond nadat het onderhavige ontwerp tot wet zal zijn verheven.

De daaropvolgende opmerking van deze leden, waarin zij veronderstellen, dat van de omstandigheid, dat de financiële positie der deurwaarders noodzakelijk moet worden verbeterd, gebruik is gemaakt om a.h.w. in het kielzog van deze verbetering ook een wijziging van het tot nu toe geldende systeem van griffierechten tot stand te brengen, berust naar ondergetekende's mening op een misverstand. Bij de totstandkoming van de Wet Tarief justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken sprak het destijds vanzelf, dat beide onderwerpen — toentertijd gelijksoortige rechten betreffende — in één wet geregeld werden. Toen nu de in deze ene wet vervatte regelingen van beide onderwerpen herziening behoeften, lag het voor de hand, dat de toenmalige ambtsvoorganger van de ondergetekende de wijzigingsvoorstellen in één wetsontwerp verenigde. Het mag een efficiënt wetgevingsbeleid heten om niet een veelvoud van afzonderlijke ontwerpen in te dienen.

De aan het woord zijnde leden gaven voorts te kennen — hierbij niet afdoende aan de meer theoretische beschouwingen ter zake van de leden, die als eersten in het voorlopig verslag het woord hadden gevoerd —, dat naar hun oordeel het ontwerp in artikel I, zij het in gewijzigde constructie, in feite had gehandhaafd de griffierechten, gelijk deze tot dusverre hadden bestaan, welke rechten beschouwd moeten worden als, thans aan de Overheid te betalen, vergoedingen voor bewezen diensten van de — oudtijds voor eigen rekening werkende — griffiers. De ondergetekende kan dit oordeel niet tot het zijne maken. Zoals hij naar aanleiding van de bedoelde theoretische beschouwingen in het begin van deze memorie reeds heeft opgemerkt, ziet hij in de overgang van het systeem van vergoedingen voor bepaalde, met name genoemde, diensten naar

het systeem van de heffing van een vast recht, ook een overgang van het vragen van vergoeding voor griffiewerkzaamheden naar een heffing van een recht voor diensten van de rechterlijke macht in het algemeen. Dit te meer omdat, naar zijn mening, de griffierswerkzaamheden, nu zij niet meer worden verricht door voor eigen rekening werkende griffiers, met de overige diensten van de rechterlijke macht uit een oogpunt van kosten één geheel vormen.

De aan het woord zijnde leden stelden daarna de vraag, waartoe het dient in de huidige tijdsomstandigheden — zij het in een nieuwe gedaante — op een zo hoog niveau een heffing te bestendigen, welke moet worden opgebracht door justitiabelen, die procederen in civilibus, zulks ondanks de omstandigheid, dat men in strafzaken, in belastingzaken en voorts in administratieve gedingen van de betaling van een vast recht, gelijk hier ter sprake is, verschoond blijft. Ook zij konden zich dan ook zeer wel verenigen met de strekking van de reeds meer vermelde motie van orde van de heer Oud c.s. Wel beschouwden ook deze leden, evenals die, vóór hen aan het woord, de door sommigen geopperde gedachte van een bij civiele zaken te verplichten voorafgaande storting van een matig bedrag, waardoor nodeloos procederen zou kunnen worden voorkomen, als een gelukkige vondst.

Wat betreft de vergelijking, getrokken met strafzaken en belastingzaken, zij het de ondergetekende vergund, te verwijzen naar hetgeen hieromtrent door hem is opgemerkt in de memorie van antwoord op het voorlopig verslag over het wetsontwerp aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Te dier plaatse heeft hij erop gewezen, dat in strafzaken de Staat dagvaardt en de verdachte niet kan kiezen of hij al dan niet in een proces betrokken wil worden. Bij de administratieve rechtspraak in belastingzaken heeft appellant wél een zekere keuze. Maar ook hier is het primair het optreden van de Staat, welke iemand ertoe brengt tegen (vermeende) onjuiste aanslagen te opponeren. In burgerlijke zaken ligt het echter anders. Regel is, dat de daaraan ten grondslag liggende geschillen zijn veroorzaakt door iets anders dan het publiekrechtelijk ingrijpen van de Overheid. Partijen kunnen de beslissing van de rechter inroepen. Zij kunnen ook op andere wijze een uitspraak trachten te krijgen (b.v. arbitrage). Het verschil tussen de drie soorten rechtspraak komt verder tot uitdrukking in de regeling van de kosten. In civiele zaken komen deze altijd voor rekening van een der partijen of — ingeval van compensatie — van beide, in strafzaken voor rekening van de Staat, terwijl in administratieve zaken een veroordeling in kosten kan, maar niet behoeft plaats te vinden.

Van de overige administratieve gedingen zijn slechts die op het gebied van de sociale verzekering niet aan de betaling van een recht onderworpen. Dat in deze zaken van de heffing van een recht is afgezien, vloeit voort uit het karakter van de sociale voorzieningen. In ambtenarenzaken wordt wel een vast recht geheven, evenals bij de administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie. Bij deze beide categorieën is het systeem gekozen van een betrekkelijk laag bedrag ineens met daarnaast kosten voor de uitgifte van een grosse en van afschriften. Voorts kennen deze regelingen de mogelijkheid van vrijstelling of vermindering, terwijl de Ambtenarenwet verder de mogelijkheid van restitutie kent. Het systeem van deze regelingen verschilt dan ook, in zijn opzet, weinig van dat van het onderhavige wetsontwerp. De overige opmerkingen van de aan het woord zijnde leden werden hiervóór reeds beantwoord.

Tegenover de opmerking van vele leden — bij wie men zich van verschillende zijden aansloot —, dat er aanleiding tot wijziging van het tarief van vergoedingen aan advocaten en procureurs bestaat, moge de ondergetekende naar voren brengen, dat hij het een weinig gelukkig beleid zou vinden, indien de centrale Overheid te dezer zake initiatieven zou ontwikkelen, zonder dat van de zijde van de Nederlandse Orde van Advocaten enigerlei voorstellen zijn gedaan. Voorshands acht de ondergetekende het dan ook beter de bestaande regeling te laten voortbestaan, ook al heeft hij oog voor de daaraan klevende bezwaren.

Artikelen

Artikel 11, lid 1, van het tarief (nieuw) juncto artikel VI van het wetsontwerp. Vele leden was het niet duidelijk, wanneer in bepaalde nader aan te duiden gevallen het vast recht bij de kantongerechten, bedoeld in het voorgestelde artikel 11 van het tarief, zal moeten worden betaald en evenmin hoeveel justitiekosten alsdan in totaal verschuldigd zullen zijn. Bij wijze van voorbeeld noemden zij hierbij het geval, dat aan de kantonrechter een verzoekschrift wordt gericht tot het uitvaardigen van een dwangbevel en de zaak vervolgens naar de terechtzitting wordt verwezen. De leden, hier aan het woord, vestigden er de aandacht op, dat de tekst van het voorgestelde artikel 11 de mogelijkheid openlaat om tweemaal het volle recht te heffen, hetgeen, zo veronderstellen zij, wel niet de bedoeling zal zijn. De vorenbedoelde onduidelijkheid is, aldus vervolgden deze leden hun betoog, het gevolg van de omstandigheid, dat in artikel VI van het wetsontwerp is bepaald, dat artikel 17 van het uit de bezettingstijd daterende besluit van de secretaris-generaal van het Departement van Justitie tot vergemakkelijking van de inning van kleine geldvorderingen vervalft. Zij zouden de voorkeur hebben gegeven aan het handhaven van een regeling, zoals het ter sprake gebrachte artikel 17 thans inhoudt. Terloops wilden in dit verband dezelfde leden erop wijzen, dat in artikel VI van het wetsontwerp ten onrechte wordt gerept van „het besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie van 13 november 1942...”; dit besluit is immers gedateerd 15 oktober 1942.

De ondergetekende moet toegeven, dat door een onnauwkeurigheid het besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie met een verkeerde datum is aangehaald. Zodra zich hiertoe een geschikte gelegenheid voordoet, zal een rectificatie worden voorgesteld.

De opmerking berust voor het overige, naar het oordeel van de ondergetekende, op een misverstand. In lid 3 van artikel 11 van het ontwerp is artikel 7 van overeenkomstige toepassing verklaard. In de in het voorlopig verslag bedoelde gevallen is lid 2 van artikel 7 van belang, waarin wordt gezegd: „Indien op het indienen van een verzoekschrift behandeling van de zaak ter terechtzitting volgt, wordt het betaalde vaste recht in mindering gebracht op het vaste recht, bedoeld in artikel 2”. In zaken betreffende de inning van kleine geldvorderingen betekent dit, dat bij verwijzing van de zaak naar de terechtzitting of bij verzet van de schuldenaar tegen een door de kantonrechter uitgevaardigd dwangbevel geen recht meer verschuldigd is.

Artikel 11, lid 3, van het tarief (nieuw). De vraag van vele leden of de regel van artikel 3, lid 1, nieuw, ook geldt, indien in kantongerechtszaken partijen bij een zelfde advocaat of kantongerechts-gemachtigde verschijnen, kan bevestigend worden beantwoord. Artikel 11, lid 3, (nieuw) verklaart artikel 3, lid 1 (nieuw) niet van toepassing, doch van overeenkomstige toepassing. Dit brengt mede, dat de bepaling, i.c. geredigeerd in het geheel van voorschriften betreffende rechtbankzaken, voor wat de hoofdzaak betreft en met wijziging, waar nodig, van bijzaken moet worden toegepast op kantongerechtszaken. In kantongerechtszaken vervult de advocaat of kantongerechts-gemachtigde de taak van de procureur in rechtbankzaken. Tot goed begrip moet overigens nog opgemerkt worden, dat,

indien partijen in persoon voor de kantonrechter procederen, artikel 3 als volgt kan worden toegepast: Eisers of gedaagden, die gelijkluidende conclusies nemen, worden als één partij beschouwd.

Artikel 13, lid 1 en 2 van het tarief (nieuw). De opmerking van vele leden, dat de regeling, vervat in artikel 13 van het wetsontwerp, niet geheel is afgestemd op artikel 838 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, is juist. Bij nadere bestudering is de ondergetekende een leemte gebleken. Deze leemte ligt echter z.i. niet in de eerste twee leden, maar in lid 3 van artikel 13. Een wijziging van deze bepaling zal spoedig worden voorgesteld, in deze zin, dat daarin ook aandacht zal worden besteed aan afschriften en uittreksels, niet voor wetenschappelijke doeleinden verstrekt aan derden, die niet als belanghebbenden kunnen worden aangemerkt.

Artikel 67 van het tarief, alsmede artikel 57a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Vele leden zouden het op prijs hebben gesteld, indien in kantongerechtszaken niet slechts de reiskosten, doch ook een zekere vergoeding voor tijdverzuim ten laste van de in de kosten veroordeelde partij in rekening zou kunnen worden gebracht in de gevallen, waarin de winnende partij niet door of met behulp van een gemachtigde heeft geprocedeerd.

De ondergetekende ziet hiertoe geen dringende noodzaak, met name omdat de procederende partij de mogelijkheid heeft eventuele schade door tijdverzuim bijna steeds te voorkomen door bij gemachtigde te procederen. De salarissen en verschotten van deze gemachtigde kunnen ingevolge het genoemde artikel 57a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wel ten laste van de in de kosten veroordeelde partij worden gebracht.

Voor de goede orde wijst de ondergetekende erop, dat artikel 67 van het tarief (in het ontwerp artikel 58) naast artikel 57a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor kantongerechtszaken geen betekenis heeft, omdat de in eerstgenoemd artikel genoemde kosten reeds vallen onder de ruime omschrijving van lid 1 van artikel 57a B.W. Het genoemde artikel van het tarief heeft betrekking op andere dan kantongerechtszaken.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.

De commissie van rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 12 november 1960.

VAN DE VLIET
SCHUURMANS
DE JONG
WITTEMAN (voorzitter)
VAN CAMPEN.